

Leer- en innovatienetwerk geeft impuls aan belevingsgerichte zorg

Zorgprofessionals en hbo-v-studenten kunnen veel van elkaar leren, vooropgesteld dat ze de ruimte krijgen om dit te doen. Een leer- en innovatienetwerk biedt die ruimte, en zorgt ervoor dat het leertraject dat de twee partijen doorlopen de doelgroep – cliënten in de langdurige zorg – ten goede komt. Een interessant neveneffect is dat het studenten laat ervaren dat niet alleen de ziekenhuiszorg, maar juist ook de langdurige zorg, heel complex en uitdagend is.

Robbert Gobbens sprak eind mei zijn lectorale rede uit: Gezondheid en welzijn van kwetsbare ouderen. Op weg naar interventies die er werkelijk toe doen. Hij vertelt: ‘Omdat ik een verpleegkundige achtergrond heb en daarin werkte voor kwetsbare ouderen, weet ik hoe belangrijk en hoe moeilijk het is om in de zorg aan te sluiten op hun behoeften, vooral op het punt van kwaliteit van leven. Je moet de achtergrond van die oudere kennen en daarvoor heb je elkaar als professionals – verpleegkundigen, artsen en maatschappelijk werkers – nodig. Het bereiken van samenwerking tussen die professionals stelt ook eisen aan de scholing. De opleidingen moeten daartoe ook samenwerken en daarin worden gelukkig ook stappen gezet. Mijn opdracht als lector is praktijkgericht onderzoek te doen naar de vragen die bij ouderen leven, die te vertalen naar interventies die meerwaarde voor hen hebben, en te zorgen dat de kennis hierover ook zijn weg vindt naar het

leerplan van verpleegkundigen. Het feit dat ik niet alleen een aanstelling heb aan Hogeschool InHolland, maar ook bij Zonnehuisgroep Amstelland, stelt mij in staat om hier invulling aan te geven.'

Onderzoek, onderwijs en praktijk integreren

Aan de manier waarop Gobbens dit doet heeft hij de term leer- en innovatienetwerk meegegeven, ofwel LIN. Een LIN staat voor een leeromgeving op een verpleeghuisafdeling waarin medewerkers en hbo-v-studenten samen met verzorgenden op de afdeling leren en werken aan de kwaliteit van zorg. De nadruk ligt hierbij op het integreren van onderzoek, onderwijs en praktijk. 'De kern is dat je die drie bij elkaar brengt', zegt Gobbens, 'die combinatie vormt het hart van LIN.'

Binnen Zonnehuisgroep Amstelland is in een kleinschalige PG-woonvorm ruimte gemaakt om op praktische wijze met LIN aan de slag te gaan. Verpleegkundige Mine van der Schouw was direct positief over de mogelijkheden die dit bood. 'Ik werk al 28 jaar in de zorg en ik zie hoe die zorg verandert', vertelt ze. 'Vroeger werd je als verpleegkundige opgelegd wat je moest doen, nu heb je veel meer inbreng. De zorg is complexer geworden en bewoners en familieleden zijn mondiger geworden. Tegelijkertijd is het heel moeilijk om aan mensen te komen, verpleegkundigen niveau 5 vooral, maar niveau 4 ook wel. De opzet van een LIN, dat erop gericht is om samen met studenten te leren en beter te laten aansluiten op de vraag van de bewoner, sprak me dan ook enorm aan. Ik wil niet stil blijven staan.'

Inspelen op het verhaal

Een van die studenten die bij het LIN-project werd betrokken is Maarten de Jonge, derdejaars hbo-v en in dat derde jaar stagiaire binnen Zonnehuisgroep Amstelland. Iemand met een bijzondere motivatie om in de zorg te gaan werken. 'Ik ben zelf lange tijd ziek geweest en zag toen hoe mooi het is om voor iemand te zorgen', vertelt hij. 'Dus wilde ik zelf ook de zorg in, en ik wil daarbij vooral oor hebben voor het verhaal van degene voor wie ik zorg en daarop inspelen.' Zijn stage bij Zonnehuisgroep Amstelveen bevalt hem goed en heeft hem ook iets geleerd over het verschil tussen ziekenhuis en verpleeghuis. 'Hier zorg je met hart en hoofd in plaats van met cijfers en letters zoals in een ziekenhuis', zegt hij.

Vorig jaar kreeg hij samen met een aantal medestudenten de opdracht om in het kader van het LIN-project binnen Zonnehuisgroep Amstelveen onderzoek te doen naar het welbevinden van kwetsbare ouderen en aanbevelingen te doen voor verbetering. 'Ik trof professionals aan die echt zochten naar manieren om het welbevinden van bewoners te optimaliseren', zegt hij, 'maar die ook bereid waren kritisch te zijn op zichzelf en op hun eigen handelen.'

En dat was ook precies wat Gobbens beoogde toen hij via die PG-afdeling LIN in de praktijk wilde brengen. ‘Ik wilde dat een cultuur ontstond waarin professionals en studenten over en weer van elkaar leerden en tot innovatie kwamen’, zegt hij. ‘En ik ben daar heel open ingestapt omdat ik wel begreep dat dit niet iets was dat in heel korte tijd tot ontwikkeling zou komen. Het is toch echt wel een cultuurverandering waar je het over hebt.’

Oplossingen voor de praktijk

De opdracht van InHolland aan de studenten was onderzoek te doen, bijvoorbeeld naar wat wel en niet werkt om het welbevinden van de bewoners te verbeteren, of naar hoe het levensboek van de bewoners kan worden verbeterd om het in de dagelijkse praktijk beter te kunnen gebruiken. ‘Dit onderzoek moest leiden tot oplossingen die ook echt in de praktijk konden worden toegepast’, zegt De Jonge. ‘En het is mooi om te zien hoe goed dit lukte. Op het gebied van mondhygiëne bijvoorbeeld. De samenwerking tussen de student die hiernaar onderzoek heeft gedaan en de mensen uit de praktijk heeft echt tot verbetering geleid.’ Van der Schouw vult aan: ‘Hetzelfde geldt voor de belevingstafel. Onderzoek toonde aan dat het zinvol is om bewoners te prikkelen en dat de belevingstafel een goede manier is om dit te doen. Met muziek van vroeger bijvoorbeeld, foto’s, spelletjes en kleuren. Een foto van een kolenkit maakt emoties los en gesprekken over vroeger die aan het einde van de dag nog voortduren. Dan heb je het echt over belevingsgerichte zorg.’ Gobbens zegt: ‘Zo breng je theorie en praktijk werkelijk bij elkaar. En stimuleer je studenten ook om competenties op hbo-niveau te ontwikkelen. Maar het is wel een intensief traject natuurlijk. In een eerder LIN-traject in de revalidatiezorg heb ik ook wel meegemaakt dat een professional aan het eind van de dag verzuchtte dat ze zo moe werd van al die vragen van de studenten.’ Van der Schouw zegt zich daar niet in te herkennen. ‘Het maakt je werk alleen maar interessanter’, zegt ze.

Binding creëren

Voor De Jonge heeft het LIN-project in Zonnehuisgroep Amstelland zijn kijk op werken in het verpleeghuis veranderd. ‘Zeker als ik het vergelijk met mijn eerste stage’, zegt hij. ‘Daar werden dingen gedaan omdat ze zo moesten, hier gebeuren dingen omdat ze passen in de uitgangspunten van belevingsgerichte zorg. En je krijgt als student in deze opzet ook echt de ruimte om dingen uit te zoeken omdat je boventallig bent. Ik voelde me hier in een heel veilige omgeving en ervoer daardoor ook de vrijheid om ruimte te nemen voor ontwikkeling.’

Precies zoals het bedoeld is, stelt Gobbens. ‘Het achterliggende doel van LIN is natuurlijk ook meer studenten in contact te brengen met ouderenzorg, om hen te laten ervaren hoe complex en uitdagend die is’, zegt hij. ‘Ik hoop dat het ook voor binding gaat zorgen, dat studenten op basis van hun ervaringen beslissen om in de ouderenzorg te gaan werken na hun studie.’

Interview door Frank van Wijck

Meer weten

- [Bekijk de lectorale rede die Robbert Gobbens hield op 24 mei 2017.](#)
 - Zonnehuisgroep Amstelland is deelnemer aan Waardigheid en trots – Ruimte voor verpleeghuizen. Lees meer over de verbeterplannen van deze organisatie.
-